

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นที่ทราบกันดีอยู่ว่าสภาพบุคคลเริ่มตั้งแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก เมื่อบุคคลใดถือว่ามีสภาพบุคคลแล้วย่อมได้รับความคุ้มครองในด้านสิทธิซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการได้สิทธิโดยที่ไม่ว่าบุคคลดังกล่าวจะเกิดมาพิการหรือสติสัมปชัญญะเป็นอย่างไรก็ตามเนื่องจากว่าการได้สิทธินั้นกฎหมายไม่จำกัดเพียงแต่ต้องมีการปฏิบัติให้เป็นไปตามเงื่อนไขแห่งการได้สิทธิก็แล้วกัน แต่สิ่งสำคัญที่กฎหมายเป็นห่วงมากที่สุดก็คือการใช้สิทธิของบุคคล เนื่องจากบุคคลแต่ละคนนั้นมีสติ สัมปชัญญะที่ไม่เท่ากันแตกต่างกันตามอายุและประสบการณ์

ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีกฎหมายที่คอยควบคุมการใช้สิทธิ ซึ่งในทางกฎหมายถือว่าบุคคลที่ถูกจำกัดการใช้สิทธิดังกล่าวเป็นผู้หย่อนความสามารถ เช่น ผู้เยาว์ คนวิกลจริต คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ ซึ่งการทำนิติกรรมต่างๆ ดังกล่าวนั้นจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามเงื่อนไขของกฎหมายซึ่งรวมถึงการประกอบธุรกิจด้วยเนื่องจากการประกอบธุรกิจจะต้องมีการทำนิติกรรมเสมอ ซึ่งจากการศึกษาจะพบว่ากรณีของผู้เยาว์นั้นมีมาตราที่ 27 กำหนดหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจของผู้เยาว์แต่กรณีคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ ไม่พบบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของบุคคลดังกล่าวโดยตรง

อย่างไรก็ตามการที่บุคคลจะประกอบธุรกิจได้นั้นก็จำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะประกอบธุรกิจได้เนื่องจากว่าหากบุคคลดังกล่าวไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอแล้วการประกอบธุรกิจดังกล่าวนอกจากจะไม่ประสบผลสำเร็จแล้วยังอาจจะสร้างปัญหาให้แก่สังคมที่อาจจะต้องเดือดร้อนจากการประกอบธุรกิจ

ด้วยเหตุนี้การที่กฎหมายมิได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสำหรับคนไร้ความสามารถนั้นจึงเป็นกรณีที่น่าจะถูกต้องแล้ว แต่จากการศึกษากลับพบว่าคนไร้ความสามารถสามารถทำนิติกรรมต่างๆ ได้กล่าวคือ

มาตรา 29 บัญญัติไว้ใจความว่า “การใดๆอันบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ ได้กระทำการนั้นเป็นโมฆียะ

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะพบว่าการทำนิติกรรมของคนไร้ความสามารถนั้นตกเป็นโมฆียะ ซึ่งนิติกรรมที่ตกเป็นโมฆียะคือนิติกรรมที่ใช้ได้จนกว่าจะมีการบอกล้าง ด้วยเหตุนี้หากไม่มีการบอกล้างหรือกลับมีการให้สัตยาบัน นิติกรรมนั้นก็จะมีผลสมบูรณ์

จากการศึกษาจึงพบว่าบทบัญญัติมาตรา 29 น่าจะเป็นบทบัญญัติหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของคนไร้ความสามารถแม้ว่าบทบัญญัตินี้จะมิใช่บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจโดยตรงก็ตาม

อย่างไรก็ตามกรณีบุคคลไร้ความสามารถนั้น แม้ว่าจะมีบทบัญญัติกฎหมายคุ้มครองการทำนิติกรรมต่างๆ ในการประกอบธุรกิจดังกล่าวแล้วแต่ก็ยังคงมีปัญหาในทางกฎหมาย กล่าวคือ การที่กฎหมายบัญญัติว่านิติกรรมนั้นตกเป็นโมฆียะ ก็ย่อมแสดงอยู่ในตัวว่านิติกรรมที่บุคคลดังกล่าวกระทำการนั้นสามารถทำได้ จึงเกิดปัญหาในด้านความเหมาะสมของกฎหมายว่า บทบัญญัตินี้ดังกล่าวมีความเหมาะสมเพียงใดที่จะให้บุคคลที่ไม่มีความรู้สึกลึกซึ้งซอซัดซึ่งเป็นบุคคลที่มีโอกาสถูกเอาเปรียบในการประกอบธุรกิจมากที่สุดกว่าได้ สามารถประกอบธุรกิจได้

นอกจากปัญหาดังกล่าวแล้วยังมีปัญหาในทางกฎหมายเกี่ยวกับผู้อนุบาล เช่น คุณสมบัติของผู้อนุบาล ว่าควรมีคุณสมบัติอย่างไรรวมถึงอำนาจหน้าที่ของผู้อนุบาลว่าผู้อนุบาลมีอำนาจเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนไร้ความสามารถอย่างไร เช่นอำนาจในการบอกล้างหรือให้สัตยาบันนิติกรรมต่างๆที่คนไร้ความสามารถได้กระทำการอันเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ อำนาจในการฟ้องคดีต่อบุคคลภายนอกอันเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ รวมถึงอำนาจในการบริหารหรือจัดการแทนคนไร้ความสามารถไม่ว่าธุรกิจดังกล่าวจะมีมาก่อนหรือหลังจากเป็นคนไร้ความสามารถ ซึ่งอำนาจต่างๆของผู้อนุบาล ตามที่กล่าวมากฎหมายมิได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจึงทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนไร้ความสามารถ: ศึกษาเฉพาะกรณี คนไร้ความสามารถ” เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวความคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองคนไร้ความสามารถ องค์ประกอบและหลักเกณฑ์ของการเป็นคนไร้ความสามารถ รวมถึงการศึกษากฎหมายภายในประเทศ กฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของคนไร้ความสามารถ ตลอดจนปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนไร้ความสามารถ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่อง “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนไร้ความสามารถมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยอยู่หลายประการ ซึ่งจะขอแยกกล่าวไว้ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาประวัติ ความเป็นมาและแนวความคิด เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนไร้ความสามารถ

2.2 เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนไร้ความสามารถ

2.3 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนไร้ความสามารถ

2.4 เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของ คนไร้ความสามารถ

3. สมมติฐานของการศึกษา

บทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 29 เป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อควบคุมและให้ความคุ้มครองในการทำนิติกรรมของคนไร้ความสามารถโดยตรงไม่ใช่บทบัญญัติที่ออกมาควบคุมและคุ้มครองการประกอบธุรกิจของบุคคลดังกล่าว จึงอาจจะทำให้บุคคลดังกล่าวถูกเอารัดเอาเปรียบจากบุคคลภายนอกหรืออาจจะสร้างความไม่มั่นใจ กับบุคคลภายนอกในการติดต่อทำธุรกิจด้วยจนในที่สุดธุรกิจของ คนไร้ความสามารถจะต้องเสียหาย จึงเห็นสมควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนไร้ความสามารถ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและให้ความคุ้มครองคนไร้ความสามารถ ดังกล่าวในการประกอบธุรกิจ

4. ขอบเขตการศึกษา

ผู้วิจัยจะศึกษาเพื่อทำการวิเคราะห์ถึงปัญหากฎหมายในการประกอบธุรกิจของคนไร้ความสามารถ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาวิจัยจะใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยจะทำการวิจัยโดยจะศึกษาจากกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของคนไร้ความสามารถและบุคคลวิกลจริต โดยศึกษาค้นคว้าจากตัวบทกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่ใช้บังคับ หนังสือต่างๆ วิทยานิพนธ์ บทความ รายงานการวิจัยห้องสมุดหรือจากสถาบันต่างๆ ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์วิจัย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปและแนวทางในการแก้ไขปัญหา

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

ในส่วนประโยชน์ที่คาดว่าจะรับจากการศึกษาและค้นคว้าในเรื่อง ปัญหาในทางกฎหมาย เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนไร้ความสามารถ ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์อยู่หลายประการ มีดังนี้

- 6.1 ทำให้ทราบถึงประวัติ ความเป็นมาและแนวความคิด เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนไร้ความสามารถ
- 6.2 ทำให้ทราบถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของคนไร้ความสามารถ
- 6.3 ทำให้ทราบถึงถึงปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนไร้ความสามารถ
- 6.4 ทำให้ทราบถึงแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของคนไร้ความสามารถ